

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Калина Христова

Нов български университет, департамент „Изкуства и дизайн“

за кандидатурата за научна степен „Доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство – за нуждите на катедра „Плакат и визуална комуникация“, НХА

на Ивайло Анатолиев Тодоров и документите, представени за присъждане на научна степен „Доктор“ както и научен труд на тема:

НОВИ ЗНАЧЕНИЯ В ЗНАКОВИТЕ СИСТЕМИ НА СЪВРЕМЕННАТА ВИЗУАЛНА КОМУНИКАЦИЯ И ПЛАКАТ – СЕМАНТИКА, СИНТАКСИС, ПРАГМАТИКА

Научен ръководител: проф. д-р Кристина Борисова

Предоставената ми за рецензиране дисертация на Ивайло Тодоров се състои от текстова част с обем от 218 стр., включващи и библиография. Текстовата част е представена в увод, изложение, съставено от три глави и заключение, което включва изводите и научните приноси на труда. Библиографията включва 6 източници на български език и близо 80 на английски език, повечето от онлайн ресурси. Към дисертационния труд е представено и илюстративно приложение, включващо 207 изображения.

● Актуалност и значимост на научния труд

Темата, която е избрал Ивайло Тодоров, е несъмнено интересна в контекста на динамично променящата се визуална среда и съответно визуалния език на нашето съвремие. Чрез проследяването на примери за визуални знаци, които се отдалечават от първоначалното си предназначение неусетно, ставаме потребители на визуални знаци, в които нашите предци са влагали други значения. Несъмнено е важно да се потърси отговор на въпросите, които провокира този феномен в сферата на семантиката, лингвистиката и визуалните изкуства. Именно поради тази причина е от съществено значение да се запознаем със свойствата на визуалните знаци, както и с причините за тяхната многозначност, за да може да се изгради обща картина за бъдещето на визуалната комуникация и плакатното изкуство.

Настоящото научно изследване е опит за моментна картина на моментната ситуация, чертаейки посоката и тенденциите на развитие на визуалната комуникация и плакат в тази динамично развиваща се и високотехнологична среда.

- **Цели и методология на научното изследване**

Основна цел на труда е да се систематизират и развият знанията за механиката и естетическите качества на различните видове визуални знаци. Важно за изследването е проследяването на тяхното родословно дърво, развитието към различни направления, тяхната метаморфоза от естетическа и смислова гледна точка. За постигането на тази цел докторанта си поставя за задача да разгледа примери на съвременни знаци и символи, използвани във визуалната комуникация и плакат, проследявайки ключови моменти от тяхното развитие, иновации от концептуален, художествен, естетически и утилитарен характер.

Основната методология на изследването се състои от сравнителен анализ в хронологичен план на революционните тенденции във визуалните знакови системи. Разглеждат се етапите на тяхната поява, развитие, значение, функция и принос в модерната цивилизация, от средата на XX век до началото на XXI век.

Като обобщение на целите на научното изследване можем да маркираме намерението за класификация на наименованията на отделните визуални знаци, която да дава ясна представа за техния произход, история, механика, както и тяхното ясно въздействие върху предвидената аудиторията.

- **Основни част на научното изследване**

В уводната част на своето изследване Ивайло Тодоров маркира предмета, целите и методологията на своето изследване, маркирайки ясно параметрите, периода и научния подход към разглежданата тема.

Първа глава носи общото заглавие: Основи на визуалната комуникация. Предпоставки за възникването на съвременните знакови системи във визуалната комуникация и плакат. В тази първа част на научното изследване Ивайло Тодоров предлага актуална формулировка на визуалната комуникация през семиотиката и знаковата теория. Разглежда различните видове знаци и изразни средства и в плаката. Направен е исторически преглед на знака във визуалната комуникация и плакат, но и на неговата еволюция значимост. На последно място в тази глава от научното изследване докторантът отрежда на знаковите системи в плаката – прото плакат, модерен плакат, плакатен виц.

Втора глава носи общото заглавие: Изследване на развитието и тенденциите във визуалната комуникация и плакат от края на XX век до началото на XXI век. В тази глава Ивайло Тодоров се занимава с влиянието на културните, социални и исторически фактори върху значението на визуалните знакови системи, прави исторически преглед на иконични изображения от Сецесиона от 60-те и 70-те години на XX век, както и тенденциите в графичния дизайн между 1980 г. до 2010 г. и тяхното оформяне спрямо културни и социални фактори. Историческият преглед в тази част на изследването отделя важно внимание върху носталгичния Ретро дизайн от 2010 година до днес. Главата завършва със задълбоченото разглеждане на избрани визуални знаци и знакови системи от дадения времеви период.

Трета глава носи общото заглавие: Нови значения на индивидуални знаци в знаковите системи на съвременната визуална комуникация и плакат. Разгледани са примери на знаци, които променят своята смислова или визуална структура, в резултат на което променят своето значение, или добиват многопластово разбиране, от сегашна гледна точка. Проследяват се причините поради които промените може да варират, както от културна, времева, географска и историческа точка, така и от гледна точка на интерпретация и контекст.

● Изводи и заключения

В дисертацията си Ивайло Тодоров представя достигнатите изводи и заключения по темата, която несъмнено е актуална и винаги ще бъде. Знаковата форма в съвременната визуална комуникация и плакат си остава есенциална, на върха на пирамидата от елементи и на съвременната визуална комуникация, тя е основна градивна единица и на визуалната идентичност. Тук ще си позволя да цитирам докторанта, потвърждавайки формулировката на това заключително твърдение:

„В основата на всяка визуална знакова система е заложена употребата на индивидуалния знак. Във визуалната комуникация и плакат всеки индивидуален знак изразява конкретно понятие, а комбинацията от знаци е способна да изрази комплексни послания, подобно на думи които образуват изречения. Съставните части на всеки знак са неговите форми, цветове и композиция, като всеки един компонент крие своето знаково съдържание. Два определящи фактора за значението на индивидуалния знак са неговата структура и принадлежност.“ (стр.207)

Според дадените определения и категоризации за знаци и знакови системи Ивайло Тодоров определя седем основни причини за промяната в значението на визуалните знаци.

● Приноси на дисертационния труд

Изследването на Ивайло Тодоров се отличава с много добра структура и съдържание, научна значимост, подкрепена от цитираната литература и приведените визуални примери.

Приносите на дисертационния труд са изведени от докторанта в три основни направления. Напълно се съгласявам с мнението на докторанта и позиционирането като първостепенен по важност принос на изследването, именно селекцията, анализът и класификацията на подбрани примери на визуални знаци, които менят своето значение. Този вид категоризация разгръща и разяснява в общ план цялостните проблеми, свързани със знаковите изменения, като ги поставя в съответните групи, към които принадлежат.

Важен принос на научното изследване е въвеждането на нови термини, които да изяснят характера и принадлежността на знаците във визуалната комуникация и плакат.

В подкрепа на приносите на дисертационния труд можем да причислим и научната дейност на докторанта. Ивайло Тодоров е реализирал две участия в научни форуми: Пета

Научна конференция „Посоки и тенденции в развитието на образованието по плакат и визуална комуникация“, НХА, София (ISBN 978-954-2988-84-7, стр. 94-97) и Втора Научна конференция „За буквите: българската следа“, Бургас (ISBN 978-954-2988-89-2, стр. 9-15), от които са приложени и две научни публикации, свързани с темата на дисертационния труд.

Принос към общото представяне на докторанта е и неговата творческа активност. Участва активно в тематични биеналета и общи плакатни изложби, През 2020 г. получава Първа награда в конкурс на тема „Шофрай отговорно – дай път на живота“, организиран от Ротари Клуб София и Сдружение „Международно триенале на сценичния плакат“. През 2019 г. става носител на Първа награда в конкурс за запазен знак по случай 30 години от дипломатическите отношения между Република Корея и България., както и на втора награда на конкурс за запазен знак „Българска помощ за развитие“, организиран от Министерство на Външни работи.

- **Обобщение**

Авторефератът отразява добре съдържанието на дисертационния труд, представлява същинско обобщение на научното изследване. Докторантът е структурирал логически и ясно целите и задачите на изследването. Налице са и гореизброените приноси на дисертацията. Важен принос на научното изследване на Ивайло Тодоров е предложената класификация на знаковите системи, както и конкретната селекция на приведените визуални примери.

- **Заключение**

Оценявам положително научните качества и приноси на изследователската работа и научния труд на Ивайло Анатолиев Тодоров, неговата завършеност и научно-творческа значимост, както и актуалността на изследвания проблем.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на Ивайло Анатолиев Тодоров по шифър 8.2 „Изобразително изкуство“ – към катедра „Плакат и визуална комуникация“, факултет за „Изящни изкуства“ на НХА.

23.10.2024 г.

гр. София

/доц. д-р Калина Христова/